

**KLIMAAT
FONDS** >>

JAARVERSLAG

Klimaatfonds Den Haag
2018

INHOUDSOPGAVE

Terugblik 2018	4
Algemeen	5
Doel	5
Belangrijkste mijlpalen en resultaten	6
<i>Fonds 1818</i>	6
<i>Wijkinitiatieven: zonnepanelen en warmtepompen</i>	6
<i>Samenwerking lokale en regionale klimaatfondsen en Green Deal Nationale Koolstofmarkt</i>	6
Organisatie	10
Doelstelling Klimaatfonds	11
Werkwijze compensatie	11
Communicatie	11
Organisatiestructuur	14
<i>Raad van Toezicht 2018</i>	14
Onze partners	15
CO₂-verantwoording 2018	16
Overzicht 2018	17
Grondslag berekeningen	17
<i>Emissiefactoren</i>	17
<i>Werkproces compensatiepartners</i>	17
<i>Aanvraagprocedure project</i>	17
<i>Voorwaarden en vaststelling bijdrage</i>	17
CO ₂ -balans 2018	18
CO ₂ -compensatie 2018	18
<i>Gemeente Den Haag</i>	18
<i>Biodi</i>	18
<i>The Green Energy Company</i>	18
<i>Green2live</i>	18
CO ₂ -reductieprojecten 2018	19
Bijlagen	20
Grondslag berekeningen	23
Emissiefactoren	25
Overzicht tabellen	26
Overzicht figuren	26

TERUGBLIK 2018

» Algemeen

In 2018 is de energietransitie in Nederland en Den Haag verder op gang gekomen. De gaswinning in Groningen wordt vanwege de aardbevingen versneld teruggeschroefd. De regering heeft in december het concept-Klimaatakkoord in ontvangst genomen en moet nu beslissen welke maatregelen zij neemt om te kunnen voldoen aan de afspraken die eind 2015 gemaakt zijn op de klimaatop in Parijs.

In Den Haag is na de gemeenteraadsverkiezingen in maart een nieuw College van B&W aan de slag gegaan met het opstellen van een Kadernota Duurzaamheid en een strategie voor de energietransitie met als aangescherpte ambitie een klimaat-neutrale stad in 2030. Deze ambitie wordt onderschreven in het Haags Klimaatpact door 13 van de 15 huidige gemeenteraadsfracties en 300 organisaties en bedrijven in de stad.

Ondanks deze beleidsinitiatieven, landelijk en lokaal, en ondanks een groeiend aantal Haagse buurtinitiatieven die onderzoeken hoe hun buurten van het aardgas af kunnen, blijkt ook uit de meest recente aanvulling op het backcasting-rapport van CE Delft dat om de gestelde ambitie te realiseren de energietransitie nog altijd veel sneller opgeschaald moet worden dan vooralsnog het geval is. De noodzaak om energiebesparing en opwekking zichtbaar te maken en om ondersteuning te bieden bij duurzame projecten door organisaties zoals het Klimaatfonds is daarom nog altijd belangrijk.

» Doel

Lokale klimaatcompensatie helpt niet alleen bij het terugdringen van de uitstoot van CO₂ in Nederland, maar draagt op allerlei manieren bij aan de versnelling van energiebesparing en duurzame opwekking. Het Klimaatfonds maakt lokaal klimaatbeleid zichtbaar. Door de bijdrage van het Klimaatfonds realiseren we vernieuwing en versnelling van duurzame projecten. De bijdrage lost de vraag op: kunnen we dit project wel realiseren? Ja, het kan financieel. De vraag is dan alleen nog wie of wat nodig is om daadwerkelijk aan de slag te gaan.

Met tastbare projecten maken we klimaat-vriendelijke organisaties en bedrijven zichtbaar en geven we een zetje aan maatschappelijke organisaties om daadwerkelijk duurzaam te

doen. De bijdrage van het Klimaatfonds is bescheiden ten opzichte van de totaal noodzakelijke CO₂-besparing. Dat laat onverlet dat wij trots zijn op de behaalde resultaten: de schaal van de reductieprojecten is gemiddeld verder gegroeid t.o.v. 2017. Het aantal collectief ingekochte warmtepompen is aanzienlijk gegroeid.

De belangrijkste opgave voor 2019 is om samen met stakeholders een nieuwe invulling aan het Klimaatfonds te geven, aangezien de bijdrage van de gemeente vanaf 2020 fors afneemt door de inkoop van groen gas. Ook de richtlijnen die opgesteld worden binnen de Green Deal Nationale Koolstofmarkt kunnen van invloed zijn op de werkwijze van het Klimaatfonds, dus samen met de andere lokale/regionale fondsen vraagt dat om een nieuwe rolbepaling binnen de energietransitie.

» Belangrijkste mijlpalen en resultaten

Het was een goed jaar voor het Klimaatfonds. De gemiddelde omvang van de reductieprojecten is verder toegenomen. Met diverse organisaties is de samenwerking voortgezet of uitgebreid, met vooral een toename in de omvang van collectieve inkoopacties op buurt- of stedelijk niveau (met name meer zonnepanelen en warmtepompen).

Fonds 1818

Ook in 2018 heeft Fonds 1818 de projectbijdragen door het Klimaatfonds verdubbeld. Fonds 1818 hanteert een aantal extra criteria ten aanzien van de aanvragende organisatie; in 2018 voldeden bijna alle aanvragende organisaties daaraan. In de loop van 2019 bekijkt het fonds of en hoe de samenwerking voortgezet wordt, wellicht in gewijzigde vorm, mede afhankelijk van de in 2019 te ontwikkelen nieuwe werkwijze van het Klimaatfonds.

Wijkinitiatieven: zonnepanelen en warmtepompen

In 2018 zijn weer diverse zonneprojecten gerealiseerd door wijkinitiatieven. Het gaat zowel om collectieve zonnedaken als om collectieve inkoop van zonnepanelen. Bovendien worden ook steeds meer (vooral hybride) warmtepompen collectief ingekocht, waarmee het gasverbruik aanzienlijk verminderd wordt en een aantal woningen zelfs geen aardgas meer nodig heeft voor verwarming.

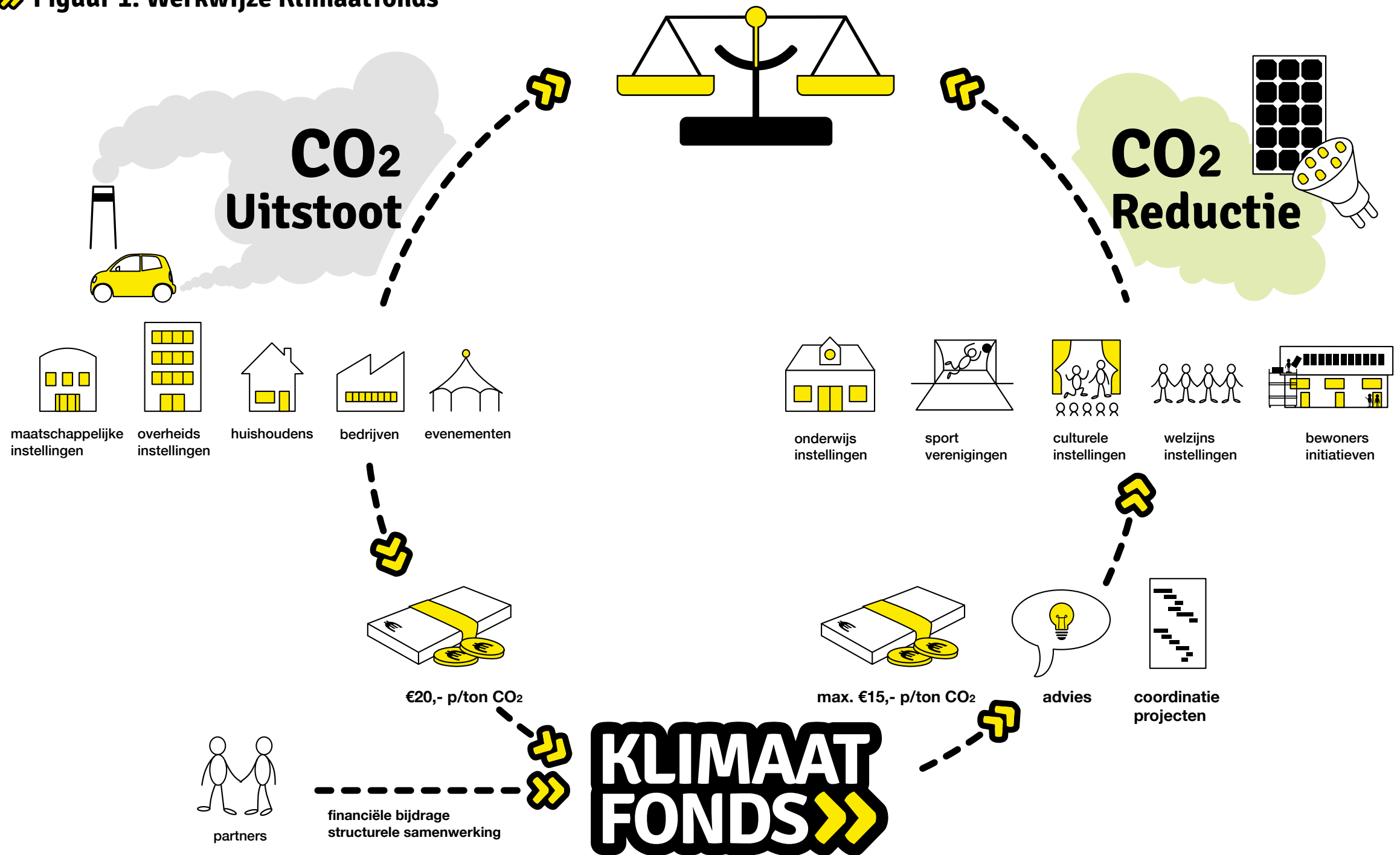
Samenwerking lokale en regionale klimaatfondsen en Green Deal Nationale Koolstofmarkt

In 2015 hebben de drie regionale klimaatfondsen - Klimaatfonds Den Haag, het Zeeuws Klimaatfonds en de CO₂ Bank Utrecht - een samenwerkingsovereenkomst getekend. In 2017 is de Green Deal Pilot Nationale Koolstofmarkt ondertekend. Deze pilot heeft als doel de levensvatbaarheid van een nationale markt te testen. De ambitie voor de nationale koolstofmarkt is om minimaal 500.000 ton CO₂ per jaar te reduceren. In 2018 is verkend op welke manieren dit mogelijk is. Dit proces loopt door in 2019.

Directeur Klimaatfonds Heleen Weening (derde van links) ondertekende in mei 2017 samen met andere deelnemers en staatssecretaris Dijkzema van Infrastructuur en Milieu (zesde van links) een Green Deal waarmee het startschot is gegeven voor een nationale CO₂-markt.

» Figuur 1: Werkwijze Klimaatfonds

ORGANISATIE

» Doelstelling Klimaatfonds

Het Klimaatfonds levert een bijdrage aan zichtbaar lokaal klimaatbeleid. Met tastbare projecten wordt klimaatneutraliteit van bedrijven en organisaties lokaal zichtbaar.

Het Klimaatfonds bereikt dit doel door het compensatiegeld voor niet-vermijdbare CO₂-uitstoot van CO₂-compenserende organisaties te investeren in energiebesparende of energieopwekkende projecten in de stad van organisaties zonder winstoogmerk die dezelfde CO₂-uitstoot verminderen en die zonder bijdrage niet of moeilijker tot stand zouden komen.

Het Klimaatfonds biedt deze organisaties extra financiële ondersteuning en verbindt deze organisaties met kennis, kunde of producten van partners van het Klimaatfonds.

» Werkwijze compensatie

Het Klimaatfonds werkt volgens een vaste leidraad waarbij organisaties de eigen CO₂-uitstoot via het Klimaatfonds compenseren in reductieprojecten. De leidraad is de trias energetica.

1. Organisaties voeren maatregelen uit om de CO₂-uitstoot te verminderen en beperken het energieverbruik door verspilling tegen te gaan.
2. Voor de benodigde energie maken ze maximaal gebruik van duurzame energiebronnen en maken zo efficiënt mogelijk gebruik van fossiele brandstoffen.
3. Er blijft een resterende CO₂-uitstoot over die niet-vermijdbaar is. Deze wordt berekend volgens nationale rekenregels voor emissiefactoren.

De niet vermijdbare CO₂-uitstoot wordt vervolgens gecompenseerd via het Klimaatfonds. Voorkomen van energiegebruik en CO₂-uitstoot is het startpunt, compensatie het eindpunt. De aangesloten bedrijven voeren deze doelstelling vaak door in hun bedrijfsvoering. De niet-vermijdbare CO₂-uitstoot wordt financieel gecompenseerd via het Klimaatfonds. De CO₂-uitstoot van de organisatie wordt berekend aan de hand van verbruiken van elektriciteit, gas, auto- of ov-kilometers, vliegreizen en overnachtingen. Per ton CO₂ wordt € 20,- in het fonds gestort.

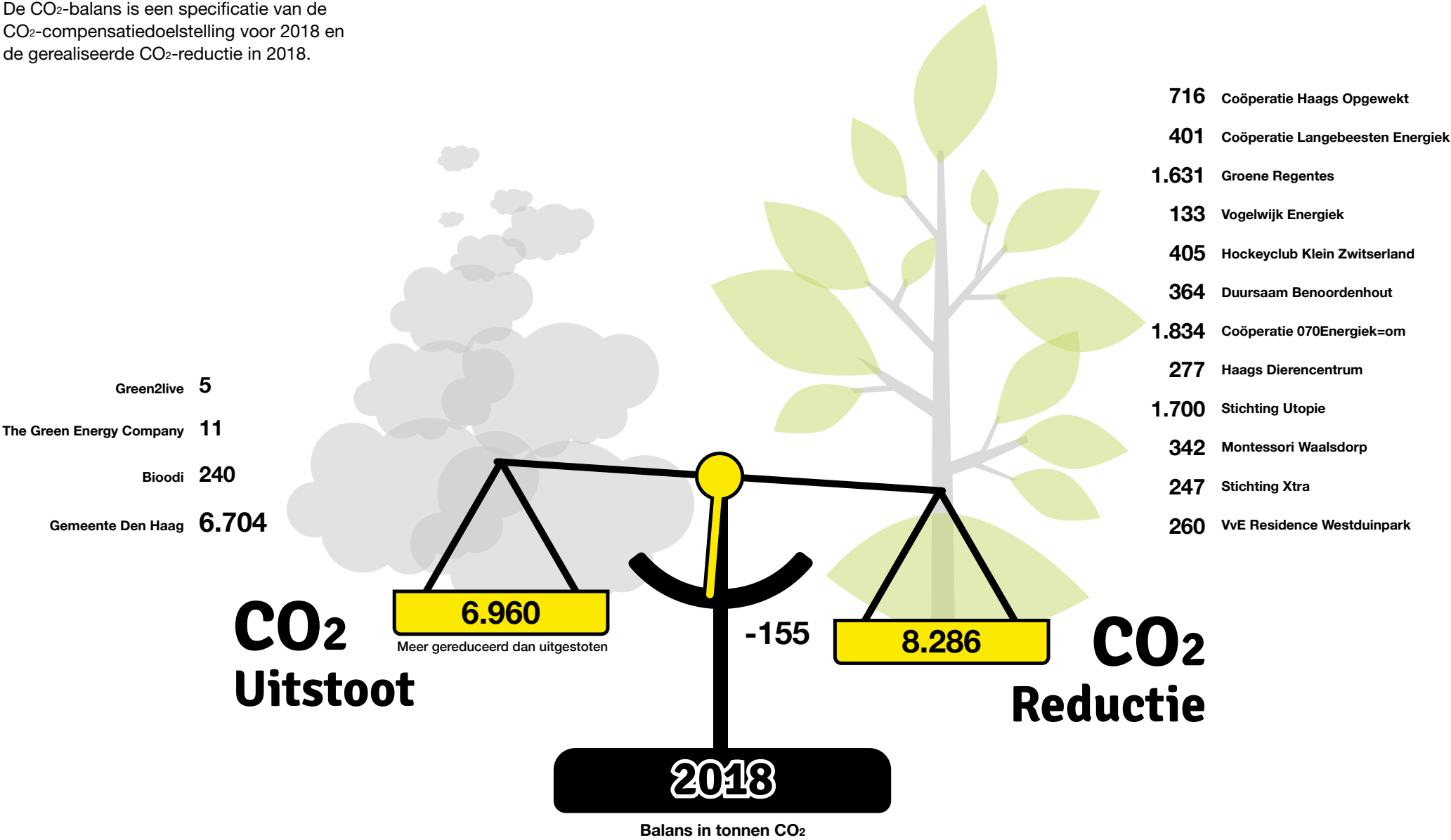
Het fonds reduceert evenveel ton CO₂ door financieel bij te dragen aan energiebesparingsprojecten in de stad met aantoonbare CO₂-reductie. Projecten van organisaties zonder winstoogmerk, met een reductie vanaf 100 ton CO₂-besparing ontvangen per bespaarde ton CO₂ een bijdrage van maximaal € 15,- per ton. Het fonds biedt ook advies en begeleiding bij de uitvoering van projecten.

» Communicatie

In 2018 hebben we uitleg gegeven over het Klimaatfonds aan gebedshuizen en Verenigingen van Eigenaren tijdens informatiebijeenkomsten georganiseerd door Initiatives of Change en de VvE-Balie. Mede daardoor zijn inmiddels enkele aanvragen voor reductieprojecten van VvE's en gebedshuizen ingediend of in voorbereiding.

» **Figuur 2: CO2-balans 2018 Klimaatfonds**

De CO2-balans is een specificatie van de CO2-compensatiedoelstelling voor 2018 en de gerealiseerde CO2-reductie in 2018.

» Organisatiestructuur

Het Klimaatfonds Den Haag is een onafhankelijke stichting. Heleen Weening is directeur-bestuurder van Duurzaam Den Haag en het Klimaatfonds.

Medewerkers

Heleen Weening, directeur-bestuurder

Lennart van der Linde, dagelijkse leiding

Anouk Dehue, communicatie

Yvonne Bledoeg-Hoefslout, projectmedewerker

Shalini Siwpersad, controller

Raad van Toezicht 2018

In 2018 is de samenstelling van de Raad van Toezicht van het Klimaatfonds Den Haag gewijzigd: Akbal Mohamed en Jan Schinkelshoek zijn afgetreden. Peter Smit is toegetreden.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de stichting. De Raad van Toezicht inspireert, controleert en besluit over de doelstellingen van het Klimaatfonds. De belangrijkste onderwerpen zijn de strategie van het Klimaatfonds en nieuwe initiatieven en natuurlijk de uitvoering van de begroting, de CO₂-balans en de voortgang van lopende projecten. De Raad van Toezicht heeft in 2018 vijf vergaderingen gehad.

De samenstelling van de Raad van Toezicht was dit jaar:

Jan Schinkelshoek (voorzitter)

Peter Smit

Leo Freriks

Willem Krzeszewski

René Dekeling

» Onze partners

Onze projecten realiseren wij mede met behulp van onze partners uit het bedrijfsleven, Fonds 1818 en de overheid.

- Fonds 1818: de projecten die een bijdrage ontvangen van het Klimaatfonds, worden door Fonds 1818 gematcht (in bijna alle gevallen).
- Onze compenserende partners zijn:
 - Gemeente Den Haag
 - The Green Energy Company
 - Green2live
 - Boodi
- Onze partners waarmee we een samenwerkingsovereenkomst sluiten, projecten uitvoeren of expertise delen:
 - Siemens
 - Museon
 - Gemeente Den Haag
- Green Deal Nationale Koolstofmarkt.
- Lokale fondsen: CO₂ Bank Utrecht, Zeeuws Klimaatfonds - uitwisseling van kennis en expertise ontwikkelen ten behoeve van gezamenlijke landelijke producten.

Fonds 1818

SIEMENS

MUSEON

CO₂-VERANTWOORDING 2018

Bewoners in het Oude Centrum en omgeving hebben 156 zonnepanelen aangelegd op het dak van muziekcentrum Het Paard met een bijdrage van het Klimaatfonds. De CO₂-besparing bedraagt naar verwachting circa 401 ton in 15 jaar.

Overzicht

Sinds de oprichting van het Klimaatfonds is de realisatie van de CO₂-reductie 76.584 ton CO₂.

Een gemiddeld huishouden stoot jaarlijks direct 8 ton CO₂ uit door energie in huis en vervoer.

Bron: Milieu Centraal (2018)

Het Klimaatfonds heeft sinds de oprichting de uitstoot gecompenseerd, gelijkwaardig aan de jaarlijkse uitstoot van circa 9.573 huishoudens in huis en vervoer.

In de onderstaande tabel staan de CO₂-compensatiedoelstellingen en de reducties die het fonds van 2010 tot eind 2018 heeft gerealiseerd. In 2017 is een klein overschot van 155 ton CO₂ meegenomen naar de balans van 2018. Naar 2019 wordt een fors overschot van 1326 ton CO₂ meegenomen.

Het Klimaatfonds houdt jaarlijks een CO₂-administratie bij, die beoordeeld wordt door een onafhankelijke accountant.

Tabel 1: Cumulatief overzicht doelstelling compensatie en realisatie reductie 2010-2018

	Doelstelling compensatie	Realisatie reductie
Jaar	(in ton CO ₂)	(in ton CO ₂)
2010	7.608	8.350
2011	11.116	10.569
2012	9.301	4.838
2013	9.522	14.666
2014	10.393	13.249
2015	6.852	4.319
2016	6.817	5.673
2017	6.689	6.479
2018	6.960	8.441
Totaal	75.258	76.584

Grondslag berekeningen

Emissiefactoren

De berekening van CO₂-emissiefactoren vindt vanaf 2015 plaats conform de uniforme lijst van CO₂-emissiefactoren voor alle CO₂-projecten in Nederland. Deze zijn openbaar beschikbaar via: www.CO2emissiefactoren.nl en opgenomen als bijlage.

Werkproces Compensatiepartners

Het Klimaatfonds heeft een eenvoudige tool om de compensatie door partners te berekenen en om een financiële bijdrage voor reductieprojecten te berekenen.

De wijze van berekening is onveranderd in 2018, op de emissiefactor voor grijze stroom na: die steeg van 0,526 naar 0,649 kg CO₂/kWh. Voor deelname van nieuwe partijen geldt een minimale compensatiewaarde van 5 ton CO₂.

De verantwoordelijkheid van de berekening van de niet-vermijdbare CO₂-uitstoot door het bedrijf ligt bij de aanvrager. Het Klimaatfonds kan partijen wel ondersteunen bij deze berekeningen.

Aanvraagprocedure

Organisaties zonder winstoogmerk (met maatschappelijk belang) zoals stichtingen, verenigingen, VvE's en wijkinitiatieven komen in aanmerking voor een financiële bijdrage voor een project dat aantoonbaar CO₂ reduceert. Via het aanvraagformulier op de website komt een project in de procedure en wordt men begeleid bij de afwikkeling van de aanvraag.

Voorwaarden en vaststelling bijdrage

De voorwaarden voor vaststelling van de bijdrage staan op onze website vermeld. De bestaande voorwaarden om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage zijn gehandhaafd. De bijdrage van het Klimaatfonds aan projecten is ook gehandhaafd. Uit de projecten 2018 is gebleken dat aanvragers soms een geringere bijdrage nodig hebben dan de maximale 15 euro/ton, mede door de matching door Fonds 1818. De business case berekening van het project ondersteunt onze berekening voor de hoogte voor de bijdrage.

CO₂-balans

De CO₂-balans (figuur 2, pag. 12) is een specificatie van de CO₂-compensatie-doelstelling voor 2018 en de gerealiseerde CO₂-reductie in 2018.

Vanaf 2015 is Siemens lid van het Klimaatfonds. Siemens betaalt contributie voor haar lidmaatschap, waarmee onder andere projectmanagement van het Klimaatfonds wordt uitgevoerd. Omdat deze contributie niet een CO₂-compensatie vertegenwoordigt, is deze niet in de CO₂-balans opgenomen.

Per saldo is vanaf 2010 in totaal 1.326 ton CO₂ meer gereduceerd dan benodigd. Dit komt door de hogere emissiefactor voor grijze stroom en de toenemende omvang van reductieprojecten. Het overschot komt op de beginbalans van 2019 te staan.

CO₂-compensatie

In 2018 hebben vier organisaties in totaal 6.960 ton CO₂ gecompenseerd via het Klimaatfonds.

Toelichting per organisatie:

Gemeente Den Haag

De wens van de gemeente Den Haag om een klimaatneutrale organisatie te zijn, maakt de uitvoering van de werkzaamheden door het Klimaatfonds mogelijk. De compensatiebijdrage van de gemeente Den Haag vormt het grootste deel van het fonds. De gemeente heeft in 2018 een compensatie-opgave van 6.704 ton CO₂. Deze compensatie is de door de gemeente berekende CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie in 2017.

Biodi

Biodi levert verschillende soorten composteerbare verpakkingsmaterialen. Per product is de milieu-impact van de hele productketen inzichtelijk. Koffie-, bier- en frisbeker, borden, afvalzakken van diverse duurzame materialen als palmblad, papier, bamboe en mais. Voor het product Cup2paper wordt de resterende CO₂-uitstoot (8 gram CO₂ per beker) gecompenseerd via het Klimaatfonds. Totaal wordt 240 ton CO₂ gecompenseerd.

The Green Energy Company

The Green Energy Company is een bedrijf dat gespecialiseerd is in led. Zij ontwikkelt in eigen beheer ledverlichting. Ledverlichting is zeer energiebesparend en duurzaam en de levensduur van de lampen is relatief hoog. The Green Energy Company heeft de afgelopen jaren via het Klimaatfonds meerdere reductieprojecten uitgevoerd bij maatschappelijke organisaties. The Green Energy Company compenseert gebouwgerelateerde CO₂-uitstoot en kilometers via het Klimaatfonds. In 2018 is 11 ton CO₂ gecompenseerd.

Green2live

Green2live is een adviesbureau voor verduurzaming van organisaties, op het gebied van zowel zonnepanelen als groene daken en van advies, subsidieaanvraag

tot projectbegeleiding. Green2live heeft in 2018 de hockeyvereniging Klein Zwitserland ondersteund bij de verduurzaming van hun locatie en gebouw. In 2018 is 5 ton CO₂ gecompenseerd.

CO₂-reductieprojecten

Het Klimaatfonds heeft in 2018 aan in totaal 18 projecten van 12 maatschappelijke organisaties een financiële bijdrage toegekend. Dat is vergelijkbaar met 2017. Bij 14 projecten zijn (collectief) in totaal 2.615 zonnepanelen aangeschaft. Bij negen projecten is (ook) aanschaf van warmtepompen meegenomen (in totaal 33 warmtepompen). Bij drie andere projecten is de (sportveld-) verlichting vervangen door ledverlichting. Voor alle projecten geldt dat de CO₂-reductie ex-ante is berekend voor een periode van maximaal 15 jaar. De totale CO₂-reductie van alle projecten in 2018 bedraagt 8.441 ton.

Toelichting per project

Coöperatie Haags Opgewekt: bewoners in Regentes-Valkenbos en omgeving hebben 320 zonnepanelen aangelegd op het dak van theater De Nieuwe Regentes. De CO₂-besparing bedraagt naar verwachting circa 716 ton in 15 jaar.

Coöperatie Langebeesten Energiek: bewoners in het Oude Centrum en omgeving hebben 156 zonnepanelen aangelegd op het dak van muziekcentrum Het Paard. De CO₂-besparing bedraagt naar verwachting circa 401 ton in 15 jaar.

Groene Regentes: bewoners van dit wijk-initiatief hebben via collectieve inkoop in 2018 in totaal 546 zonnepanelen en 8 warmtepompen aangeschaft. Daarmee besparen ze in 15 jaar naar verwachting circa 1.631 ton CO₂.

Vogelwijk Energiek: bewoners van dit wijk-initiatief hebben collectief 4 warmtepompen

aangeschaft. De CO₂-reductie in 15 jaar is naar verwachting circa 133 ton.

Hockeyclub Klein Zwitserland: de traditionele veldverlichting is langs twee velden vervangen door led-verlichting. De CO₂-reductie bedraagt in 15 jaar naar verwachting circa 405 ton.

Duursaam Benoordenhout: bewoners van deze wijk hebben collectief 157 zonnepanelen en 2 warmtepompen aangeschaft. Ze besparen daarmee in 15 jaar naar verwachting circa 364 ton CO₂.

Coöperatie 070Energiek=om: door collectieve inkoop hebben bewoners via dit initiatief in totaal 770 zonnepanelen en 1 warmtepomp aangeschaft. De CO₂-besparing in 15 jaar bedraagt naar verwachting circa 1.835 ton.

Haags Dierencentrum: vervanging van traditionele verlichting door led-verlichting. De verwachte CO₂-besparing bedraagt circa 277 ton.

Stichting Utopie: door collectieve inkoop hebben bewoners via dit initiatief in totaal 463 zonnepanelen en 18 warmtepompen aangeschaft. Daarmee besparen ze naar verwachting in 15 jaar circa 1.700 ton CO₂.

Montessori Waalsdorp: aanleg 154 zonnepanelen op schooldak. Naar verwachting reduceert dit in 15 jaar circa 342 ton CO₂.

Welzijnsorganisatie Xtra: vervanging traditionele door ledverlichting in buurthuizen De Heldenhoek en De Kronkel. De CO₂-besparing tijdens de levensduur van de lampen is naar verwachting circa 247 ton.

VvE Residence Westduinpark: deze Vereniging van Eigenaren heeft 117 zonnepanelen op het dak gelegd. Daarmee wordt in 15 jaar naar verwachting circa 260 ton CO₂ bespaard.

BIJLAGEN

Assurance verklaring accountant

ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Stichting Klimaatfonds Den Haag

Opdracht en verantwoordelijkheden

Wij hebben de in bijgaand jaarverslag van Stichting Klimaatfonds Den Haag te Den Haag op pagina 16 tot en met 19 opgenomen CO₂-verantwoording over de periode 01 januari 2018 tot en met 31 december 2018 beoordeeld. De opgave is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een assurance-rapport inzake de CO₂-opgave te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3410, 'Assurance-opdrachten betreffende emissieverslagen'. Dienovereenkomstig dienen wij ons onderzoek zodanig te plannen en uit te voeren, dat een beperkte mate van zekerheid wordt verkregen dat de opgave van basisgegevens geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de entiteit en het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de informatie opgenomen in het verslag. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingswerkzaamheden is daarom ook lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controlewerkzaamheden.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Klimaatfonds Den Haag zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordeling dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

Bezoekadres/respondentieadres:
Haagweg 52 b/c
2321 AE Leiden

Telefoon 071 576 17 06
Telefax 071 528 94 18
E-mail info@berveling.nl

IBAN NL43 ABNA 0615 8820 80
BTW nr. 8096.62.772.B.01
www.berveling.nl

De algemene voorwaarden zijn goedgekeurd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 40481498. Deze kunnen op verzoek worden toegezonden. Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Leiden, onder nummer 26066292

De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een beoordeling is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een controle.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de beslissingen die gebruikers op basis van deze CO₂-beoordeling nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze beoordelingswerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op onze conclusie.

Wij passen de 'Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS)' toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, accountantsstandaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Wij hebben deze beoordeling professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3410, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de CO₂-verantwoording geen juiste weergave geeft van de verantwoorde CO₂-reductiedoelstelling en -realisatie in overeenstemming met de grondslagen zoals opgenomen in de CO₂-verklaring.

Leiden, 20 mei 2019

Berveling Accountants & Adviseurs B.V.

Drs J. Berveling RA

Bezoekadres/commerciële adres:

Haagweg 52 b/c
2321 AE Leiden

Telefoon 071 576 17 06

Telefax 071 528 94 18

E-mail info@berveling.nl

IBAN NL43 ABNA 0615 8820 80

BTW nr. 8096.62.772.B.01

www.berveling.nl

De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 40421496. Deze kunnen op verzoek worden toegezonden. Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Leiden, onder nummer 3806292

Notariële
Depositieregistratie
van Accountants

NBA

SRA

Grondslag berekeningen

Onderstaand overzicht biedt een uitgebreide toelichting op de grondslag berekeningen.

Emissiefactoren

Conform kengetallenlijst opgenomen in bijlage 3.

Rekenmethode en proces compensatiepartners

Organisaties kunnen hun CO₂-uitstoot berekenen in samenwerking met een medewerker van het Klimaatfonds, door het invullen van de verbruiken in de CO₂-calculator.

De berekening wordt gemaakt voor het verbruik van gas en elektriciteit, auto, ov, vlieg-reizen en overnachtingen. Na het invoeren van deze gegevens, wordt de CO₂-uitstoot berekend in tonnen CO₂. Door € 20,- per ton te storten in het Klimaatfonds wordt de berekende CO₂-uitstoot gecompenseerd via CO₂-reductieprojecten in de stad. Het Klimaatfonds voert een globale controle uit, de verantwoordelijkheid voor de basisgegevens en de berekening ligt bij de aanvrager.

Rekenmethode en proces – Projecten in de stad

Organisaties binnen de doelgroep van het Klimaatfonds kunnen een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage. De projecten die het Klimaatfonds ondersteunt, moeten gericht zijn op aantoonbare CO₂-reductie door:

- de vermindering van het energieverbruik door besparingsmaatregelen;
- de toepassing van duurzame energie (zoals zonne-energie, windenergie en biogas);
- een efficiënter gebruik van traditionele energiebronnen (fossiele brandstoffen).

De CO₂-reductie van projecten wordt berekend aan de hand van de besparingen die met de maatregelen zijn gerealiseerd (bijvoorbeeld energie- of gasbesparing). Deze besparingen worden door middel van de CO₂-calculator omgerekend naar CO₂-reductie.

Bij projecten waarbij investeringen in bedrijfsmiddelen plaatsvinden wordt de totale CO₂-reductie berekend voor de gehele levensduur met een maximum van 15 jaar. Voor elke ton CO₂ die wordt gereduceerd geeft het Klimaatfonds een bijdrage van maximaal € 15,-.

Aanvraagprocedure

Het Klimaatfonds controleert de aanvraag aan de hand van een onderbouwing van de levensduur en de besparingen die wordt geleverd door een deskundige, te denken aan een besparingsdeskundige, een fabrikant of een adviesbureau. Ook wordt gekeken naar productspecificaties en besparingen bij soortgelijke projecten.

Bij de beoordeling van projecten wordt gevraagd om een aantal documenten aan te leveren:

- facturen van de genomen maatregelen
- onderbouwing levensduur en besparing door middel van een verklaring van een erkend bedrijf en/of productspecificaties
- meest recente energienota/jaaroverzicht
- kopie uittreksel Kamer van Koophandel
- dekkingsplan

De aanmeldprocedure verloopt via de volgende stappen:

- Een organisatie geeft te kennen een energiebesparingsproject te willen uitvoeren dat voldoet aan alle voorwaarden die het Klimaatfonds heeft opgesteld. Hiervoor kan het aanvraagformulier op de website worden ingevuld en opgestuurd.

- Het Klimaatfonds beoordeelt de aanvraag en toetst deze aan de door het fonds opgestelde criteria.
- Indien het project geschikt wordt geacht voor ondersteuning door het fonds volgen verdere afspraken over betaalwijze en eventuele begeleiding en advies.
- De uitkomst van deze beoordeling wordt schriftelijk meegedeeld aan de betreffende organisatie.

Voorwaarden

Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage van het Klimaatfonds Den Haag moet een project aan een aantal voorwaarden voldoen. Hieronder worden de belangrijkste voorwaarden genoemd.

- Het project moet uitgevoerd worden in Den Haag. Indien er organisaties compenseren uit de regio Haaglanden, is regionale compensatie ook mogelijk.
- Eerst moet zijn onderzocht of andere financiële steun mogelijk is, bijvoorbeeld via subsidies.
- In eerste instanties komen alleen innovatieve projecten en organisaties van maatschappelijk belang in aanmerking voor ondersteuning.
- Het project moet worden aangemeld door een maatschappelijke organisatie of instelling die zonder winstoogmerk werkt
- Met het project moet een aantoonbare en substantiële hoeveelheid CO₂ (minimaal 100 ton over levensduur van de maatregelen met maximum van 15 jaar) worden gereduceerd.
- De aanvraag voor financiële ondersteuning dient binnen 3 maanden na uitvoering van de maatregelen te worden ingediend bij het Klimaatfonds. Indien meerdere maatregelen gedurende het jaar worden uitgevoerd, kan in overleg alsnog een aanvraag worden ingediend.

Emissiefactoren

Verbruik	Eenheid	kengetal	Eenheid
Totale hoeveelheid gas CO ₂ /m ³	m ³	1,887	kg
Hoeveelheid stroom (geen groene stroom)	kWh	0,649	kg CO ₂ /kWh
Hoeveelheid stadswarmte	GJ	20,00	kg CO ₂ /GJ
Totale hoeveelheid benzine	liter	2,741	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid diesel	liter	3,232	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid LPG CO ₂ /l	liter	1,805	kg CO ₂ /l
Totale hoeveelheid aardgas	kilogram	2,728	kg CO ₂ /kg
Totale afstand afgelegd met benzine voertuigen	kilometer	0,218	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met diesel voertuigen CO ₂ /km	kilometer	0,207	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met LPG voertuigen	kilometer	0,203	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met aardgasvoertuigen	kilometer	0,184	kg CO ₂ /km
Totale afstand afgelegd met hybride voertuigen	kilometer	0,158	kg CO ₂ /km
OVERNACHTINGEN			
Aantal km busvervoer CO ₂ /pkm	reizigerskm	0,14	kg CO ₂ /pkm
Aantal km tramvervoer (geen RandstadRail HTM)	reizigerskm	0,084	kg CO ₂ /pkm
Aantal km trein (nationaal)	reizigerskm	0,039	kg CO ₂ /pkm
Metro	reizigerskm	0,095	kg CO ₂ /pkm
VLIEGREIZEN			
Air - domestic	reizigerskm	0,297	kg CO ₂ /pkm
Air - Europe	reizigerskm	0,2	kg CO ₂ /pkm
Air - International/Intercontinental	reizigerskm	0,147	kg CO ₂ /pkm
OVERNACHTINGEN			
Aantal overnachtingen	Aantal nachten	20,6	kg CO ₂ /nacht

bron: www.emissiefactoren.nl

Overzicht tabellen

Tabel 1: Cumulatief overzicht doelstelling compensatie en realisatie reductie 2010-2018

Overzicht figuren

Figuur 1: Werkwijze Klimaatfonds

Figuur 2: CO₂-balans 2018 Klimaatfonds

Klimaatfonds Den Haag

BEZOEKADRES	Riviermark 5 2501 CP Den Haag
TELEFOON	070 364 30 70
E-MAIL	klimaatfonds@duurzaamdenhaag.nl
WEBSITE	www.duurzaamdenhaag.nl/klimaatfonds

**KLIMAAT
FONDS>>**